

**کارآمدسازی و توانمند سازی فرماندهان و مدیران با
تاکید بر مدیریت جهادی و ارزش مدار**

www.ketab.ir

پدیدآورنده: ایرج محمدی

برشته: محمدی، ایرج ۱۳۴۷

عنوان و نام پدیدآورنده: کارآمدسازی و توانمندسازی فرماندهان و مدیران با تاکید بر مدیریت جهادی و ارزش مدار / محمدی، ایرج

۱۳۴۷

ویراستار: قنبری، سعید ۱۳۷۰

وضعیت ویراست: اول

مشخصات نشر: تهران: قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء(ص)، ۱۳۹۳

مشخصات ظاهری: ۲۱۲ صفحه، جدول، رنگی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۱۸-۷۱-۲

قیمت: ۱۵۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا

عنوان اصلی:

کارآمدسازی و توانمندسازی فرماندهان و مدیران با تاکید بر مدیریت جهادی و ارزش مدار

موضوع: علم، ادبیات، امام اول، ۲۳ ق. ه. - ۴۰ ق. - دیدگاه درباره مدیران

موضوع: خامنه ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۱۸ - دیدگاه درباره مدیران

موضوع: مدیریت (اسلام)

موضوع: مدیریت - جنبه روانی

شناسه افزوده: قنبری، سعید ۱۳۷۰

شناسه افزوده: تهران: ارتش. قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء(ص)

رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ ک ۲ ۷۱۶ م ۶۷ / ۲۳ Br

رده بنده دیویی: ۲۹۷/۶۵۸

شماره کتابشناسی ملی: ۴۷۴۰۲۹۹

عنوان: کارآمدسازی و توانمندسازی فرماندهان و مدیران با تاکید بر مدیریت جهادی و ارزش مدار

پدیدآورنده: ایرج محمدی

ویراستار: سعید قنبری

طراح جلد و صفحه آرا: هیمین خاندی

ناظر نشر: سید محمد رضا عمادی سرخی

مدیر برنامه ریزی: مرتضی فرج خدا

ناشر: قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء(ص) آجا

چاپ: مرکز مطالعات راهبردی ق پ ه خ (ص) آجا

صحافی: مرکز مطالعات راهبردی ق پ ه خ (ص) آجا

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۱۸-۷۱-۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۶

قیمت: ۱۵۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، بزرگراه بسیج، بلوار هجرت، ستاد قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء(ص) آجا

تلفن: ۰۲۱)۳۳۲۴۰۴۶۸(دورنگار: ۰۲۱)۳۳۲۴۰۴۶۹(

«کلیه حقوق این اثر به انتشارات قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء(ص) آجا تعلق دارد»

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱.....	مقدمه
۲.....	بنیان های گفتمان فرهنگ جهادی در نگاه حضرت امام خامنه ای

فصل اول: توسعه مدیران؛ مدیران و شقوق

۲۴.....	چرا توسعه مدیریت
۲۶.....	فرآیند توسعه مدیریت
۴۲.....	سبک های شغل مدیران کارمند
۴۹.....	رویکرد رهبری موقعیتی
۶۳.....	مقایسه نظریه های سبک رهبری با یکدیگر
۷۲.....	نتیجه گیری

فصل دوم: مدیران توانمند و مهارت های سازمانی

۷۸.....	تعریف توانایی
۸۴.....	مهارت های مدیران
۸۷.....	توسعه مهارت های مدیران
۹۰.....	توانایی های مدیریتی
۱۳۹.....	روش های افزایش انگیزش

فصل سوم: روان شناختی توسعه مدیران

۱۴۹.....	مقدمه
۱۵۷.....	نظریه آیزینگ
۱۶۳.....	اندازه گیری شخصیت
۱۷۲.....	ویژگی های مدیران از دیدگاه امام علی (ع)
۱۸۵.....	نتیجه گیری
۲۰۱.....	منابع

بر اساس آرا و اندیشه های امام خمینی (ره) و امام خامنه ای (مدظله العالی) انقلاب اسلامی ایران هدفی جز استقرار اهداف و ارزش هایی که از نظر اسلام معتبر است، ندارد و نظام اسلامی، اهداف و آرمان ها و ارزش های خود را، از اسلام ناب محمدی (ص) اخذ نموده، و به اعتقاد امام خامنه ای (مدظله العالی) ارتش جمهوری اسلامی ایران از آغاز انقلاب تا امروز، به طور یکنواخت و مستمر، به ارزش های انقلابی نزدیک تر و با آن آمیخته شده است. ارتش جمهوری اسلامی ایران به واسطه انقلاب اسلامی و آمیخته شدن با ارزش های آن، ارزشهایی همانند حصن و حصار امت اسلامی، برخوردار از جایگاه انقلابی و نگاه مردمی، حرکت در مسیر انقلابی و هدف های بزرگ ایرانی اسلامی، فداکاری و ایثار مان، داشتن قدرت اقدام در مقابل دشمنان اسلام و ... به دست آورد.

استمرار این حرکت انقلابی، ایفای نقش موثر قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء (ص) آجا در دفع و حراست از آسمان کشور بستگی به عملکرد فرماندهان و مدیرانی دارد که گردانند از صلی این قرارگاه هستند. عمده ترین سرمایه فرهنگ جهادی، نیروهای انسانی هستند که با احساس تکلیف و انجام کارهای خارق العاده، معجزات چشمگیری از پا به بی دهند. بنابراین دیدگاه فرماندهان و مدیران جهادی و ارزشمدار با این سرور و عالمیم انسانی باید موجب توجه خاص به کرامت والای انسانی نیروها و نگهداری آنها در جو معنوی، صمیمی متناسب با فرهنگ جهادی صورت پذیرد.

فرماندهی معظم کل قوا (مدظله العالی) در سخنان خود بارها تأکید ورزیدند که رمز و راز سرافرازی مسئولان و دست اندرکاران کشور، فرهنگ جهادی است. روحیه و فرهنگ جهادی است که می تواند به عنوان گران ترین دستمایه و بهترین راهکار، ایران اسلامی را از مشکلات برهاند و آن را به قله افتخار و عزت صعود دهد.

بنیان‌های گفتمان فرهنگ جهادی در نگاه حضرت امام خامنه‌ای

از منظر امام خمینی (ره) جهادگران، فرزندان اسلام و انقلاب و وارثان خط ایشار و شهادت، هم جوای «راه کمال» اند و هم اسوه و الگوی دیگران و لذا با توجه به مطالعات و بررسی‌های انجام شده و تحلیلی ثانویه داده‌هایی که با تکیه بر مقالات و سلسله دست نوشته‌های موجود مدیران جهادگر و موفق کشور صورت گرفت، مؤلفه‌های غالب این گفتمان عبارتند از:

۱. ایمان و اعتقاد عمیق

یکی از وجوه بارز فرهنگ جهادی داشتن ایمان عمیق و پایداری در تحقق ارزش‌های دینی است. به همین منظور تلاش در فرهنگ جهادی فقط تلاش مادی نیست، بلکه تعمیم و گسترش ارزش‌های دینی، تبدیل عملی به اخلاق اسلامی و رعایت حقوق شرعی و گسترش دستاوردهای انقلاب اسلامی بر قالی نمایان، پرتحرک و دینی است.

۲. اخلاص در عمل و نیت

یکی از ارزش‌هایی که در فرهنگ جهادی، نسبت به سایر فرهنگ‌های ملی و سازمانی پررنگ‌تر جلوه می‌نماید، اخلاص در انجام وظایف است. اخلاص به معنی پاک کردن نیت از شرک و ریاست و یک امر قلبی و وجدانی است. عمل خالصانه عملی است که فقط به نیت تقرب به خدا صورت می‌پذیرد. اگر در نیت کسی مزه صی دیگری باشد، عمل او خالص و مخصوص خدا نیست. در فرهنگ جهاد هر تلاش برای قرب به خداوند هدف‌گیری و انجام می‌شود.

۳. وحدت هویت و عمل جهادی در برپادارندگان دین

همه‌ی سخن در این است که در مقام اثبات نمی‌توان به جدایی میان برپا دارندگان دین و مدیریت اجرایی و کسب موفقیت تفکیکی قائل شد. مدیری که از بینش وانگیزه‌های ارزشی و اسلامی برخوردار است، باید از همه‌ی توانمندی‌های خود برای اجرای صحیح امور و انجام مدیریت استفاده کند. چنین مدیری هم باید بداند که چرا مدیریت می‌کند و هم باید از انگیزه‌ی پایداری در رسیدن به هدف برخوردار باشد.

۴. تلاش برای استقرار نظام ارزشی و اقامه ی دین

قرآن کریم در سوره ی حج آیه ۴۰ به چنین ویژگی اشاره می کند. «الَّذِينَ أَنْ مَكَانَهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ وَاللَّهُ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ» براساس این آیه ی شریفه کسانی که با یاری خدا به پیروزی رسیدند و از امکانات حکومتی برخوردار شدند؛ پیروزی ها و موفقیت ها را ابزاری برای ساختن خویش و جامعه قرار می دهند.

۵. ولایت مداری

ولایت گرایی و ولایت مداری مدیران جهادی از مؤلفه های اصلی فرهنگ جهادی محسوب می شود. آدم خمینی (ه.ج) و مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در طول حیات انقلاب اسلامی آرمان هایی را مطرح می نمایند که در ذهن و قلب مدیران جهادگر، مسیر روشن و راهنمایی و هدایتگر می شود.

۶. خدمتگزاری

خدمتگزاری به مردم خصوصاً لایه های محروم و نازمند با حفظ کرامت و منزلت آنان از آرمان های مهم فرهنگ جهادی است. توفیق خدمتگزاری به مردم محروم در زمره ی توفیقات الهی شمرده می شود و خداوند متعال از آن نام «تداوم آن شاکر است و توفیق خدمتگزاری بیشتر و بهتر را طلب می کند. در حدیث شریفی آمده است: «سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ» «خادم هر جمعیت، سرور آنان است».

۷. پیگیری اهداف بنیادین انقلاب

از یک سو با توجه به نوپا بودن انقلاب اسلامی و از طرف دیگر، فریش فشارها و چالش های رقبا و دشمنان، بسیاری از جریان ها و لایه ها به ناکارآمدی رسیدند و تنها مدیریت جهادی در قالب جهاد سازندگی، جهاد دانشگاهی، جهاد عملی و جهاد معنوی توانستند در پیامبری انقلاب نقش مهمی ایفا نمایند، اما جریان های دیگری چون جهاد فرهنگی و جهاد اقتصادی به تازگی پا به عرصه نهادند؛ بنابراین اهداف انقلاب اسلامی می تواند گسترش یافته و قابل تعقیب باشد.

۸. تعهد و مسئولیت پذیری

تعهد در تعقیب امور و مسئولیت پذیری در برابر آن در گفتمان جهادی بسیار بالاست و فلسفه ی گرایش نیروهای ارزشی به پیروی از گفتمان جهادی به خاطر تعهد فراوان و احساس مسئولیت در برابر امور است. دفاع از کشور، محرومیت زدایی از چهره آن و انجام کارهای زمین مانده همه نشان دهنده میزان بالای مسئولیت پذیری و تعهد نهفته در گفتمان جهادی است.

۹. خردگیزی و خداپرستی

بندگی خاص در این است که انسان در برابر آفریدگار حکیم و خدای عقل آفرین و شارع مقدس، از خود طلب داده و سلب نظر بکند.

۱۰. تشویق و شور ملی

«جهاد» در این زمینه به طور گسترده نشاط اجتماعی را تحت تأثیر گفتمان محرک فرهنگی قرار داده و خمودی اجتماعی را به سرور و اشتیاق اجتماعی تبدیل می نماید. حس مشارکت موجب احساس مسئولیت پذیری می شود و در مردم رغبت ایجاد می نماید، به گونه ای که در عرصه های مختلف مشارکت داشته باشند.

۱۱. احیاء و نیل به تمدن اسلامی

می توان از مدیریت جهادی به عنوان عامل پی ریزی فرهنگ و تمدن اصیل اسلامی و توسعه ی نفع، حیات و بالندگی اجتماعی یاد کرد. فرهنگ و تمدن اسلامی از اصول ارزشی ثابتی تشکیل می شود که ریشه در نیازهای جاوید انسانی دارند. مبنای بر فطرت هستند. مدیریت جهادی مطابق با اقتضائات فرهنگ انقلاب اسلامی و تمدن اسلامی - ایرانی در گفتمان سلطه ی فرهنگی خود را جای می دهد.

۱۲. اصلاح امور اداری و دیوان سالاری کشور

از ویژگی های مدیریت جهادی می توان مسئولیت پذیری، پرکاری و سخت کوشی، احساس رضایت از خدمت به مردم، رعایت شئون اسلامی و اخلاقی در رفتار با ارباب رجوع، اخلاص و ده ها مورد دیگر را نام برد.

۱۳. توکل به حمایت های الهی و بسنده کردن به او

روحیه ی توکل از روحیه هایی است که درون فرهنگ جهادی، همیشه زمینه ی مناسب را برای رشد فراهم کرده است و مدیر جهادی همیشه آمادگی پذیرش مسئولیت های جدید و مهم در سطح کشور را دارد.

۱۴. نهادینه کردن اخلاق و ارزش های دینی در محیط خدمت

رعایت شئون اسلامی و اخلاقی در رفتار با مردم، حساسیت به مسائل شرعی و حفظ شعار و ظواهر اسلامی در محیط کار از ویژگی های فرهنگ جهادی است. در فرهنگ جهادی همیشه این تأکید امام (ره) در اولویت است: «علاوه بر اینکه جهاد سازندگی می کنید، جهاد با نفس خودتان هم بکنید».

۱۵. اهمیت دادن به حفاظت از بیت المال

دلسوزی برای حفظ بیت المال، استفاده از آن در جای خود و انجام کارها با کمترین هزینه و بیشترین بازدهی و کارایی از ویژگی های فرهنگ جهادی است. بودجه ای که از آن ارتزاق می کنید، مال ملت است و باید همه خدمت گزار ملت و خصوصاً مستضعفان باشید.

۱۶. درستکاری، امانت داری و درستی الهی بودن

اصولاً ایمان و اعتقاد به وجود خدایی دانا، توانا، شهنشاه و بنا که بر همه ی اعمال آدمیان نظارت دارد و عالم محضر اوست و سیر و آشکار انسان را می داند و همه ی رفتار، گفتار و نیت های انسان در دستگاه او به طور دقیق ثبت و ضبط می شود، پاداش و کیفر دارد، در درون انسان تحولی شگرف می آفریند؛ همت آدمی را بلند، عزم او را استوار، نیت او را پاکیزه و انگیزه ی او را قوی می سازد.

۱۷. خرد ورزی و ارزش گرایی توأمان

بی شک انسان مؤمن و معنوی که به خدا و روز بازپسین ایمان دارد، در ابعاد گوناگون زندگی دارای اهداف مختلفی است. انسان مؤمن در پی آن است که معنویت را در عرصه ی جان ها بگستراند، عدالت را در جامعه استوار سازد و خردورزی را در ذهن آدمیان شکوفا

گرداند. انسان مؤمن همواره ارزش های الهی را در نیات و اعمال خود در نظر می گیرد و از قلمرو آن ها پا فراتر نمی نهد.

۱۸. عدم اعتقاد به وجود بن بست

یکی از مؤلفه های اساسی در شکل گیری گفتمان جهادی در سازمان های موفق کشور، عدم اعتقاد به وجود بن بست در عملکرد ملی کشور است، لذا در اندیشه ی مدیران جهادی وجود بن بست در سازمان معنی و مفهومی ندارد. این اعتقاد که نشئت گرفته از باورها و آموزه های، ینی است، در بسیاری از موارد توانسته است مدیران را به قله های موفقیت و سربلندی در سازمان برساند.

۱۹. خلاقیت و نوآوری

یکی دیگر از مؤلفه ها، هم فرنگ جهادی خلق رویه ها و روندهای جدید و متناسب و برترساز است. به عبارت دیگر از ساززترین ویژگی های گفتمان و فرهنگ جهادی، انعطاف پذیری ذهنی و استقلال عمل مدیران جهادی در تعقیب موفقیت است. مدیران جهادی هنگامی که به موانع و بن بست ها برخورد می کنند، تسلیم شرایط نمی شوند؛ بلکه صحنه های جدیدی را می آفرینند.

۲۰. مردمی کردن عمل جهادی

یکی دیگر از خصوصیات مؤثر، مردمی کردن و مشارکت مردمی در عمل جهادی است که قدرت عمل و برتری را پایان ناپذیر می کند. به واقع در مثال می زن گت: این مردمی کردن جهاد سازندگی بود که از طریق بسیج متخصصین و مردم امکان پذیر شد و ظرفیت ناشناخته ای را در عرصه ی سازندگی و رفع محرومیت ملی مطرح نمود.

۲۱. بالندگی و پویایی

یکی از تفاوت های بارزی که باید در گفتمان جهادی ملاحظه نمود، بهبود مستمر و پویاسازی محیط و امور است. روزمرگی، رکود، در جازدگی و رضایت به وضع موجود در گفتمان جهادی مذموم است. فرآیند تغییرات در این گفتمان همواره باید در مسیر تحول، بالندگی و بهتر شدن صورت پذیرد.

۲۲. راه اندازی سازمان های پرتحرک و منعطف

از دیگر ویژگی های فرهنگ جهادی می توان به سازماندهی آن اشاره نمود. ساختار نهادهای جهادی به گونه ای است که سریعاً با شرایط و موقعیت های مختلف سازگاری پیدا می کند و از انعطاف پذیری ذهنی مدیران جهادی ریشه می گیرد. از طرف دیگر سبک و چابک بودن ساختار سازمانی نیز اجازه ی سازگاری و تغییر هماهنگ با شرایط و انعطاف پذیری را فراهم می نماید.

۲۳. هماهنگی و هم افزایی

کارکرد هماهنگی و هم افزایی در فرهنگ جهادی به معنی آن است که همه ی افراد باید در تحقق اهداف، تلاش و تشریک مساعی کنند و ضمن آنکه سهم هریک در تعالی مشخص است، از یکدیگر در مسیر تحقق هدف پیشی و سبقت گیرند.

۲۴. انگیزش و همت والا

انگیزش و تعهد والا بستری است که موفقیت های دیگر نیز از آن حاصل می شود. یکی از عوامل مؤثر در موفقیت جهاد که به عنوان گفتمان مطرح می شود، تعهد والای جهادگران است که باعث خودباوری، اعتماد به نفس، رسیدن به هدف و خود اتکایی می شود. خود اتکایی چیزی جز تکیه بر همت والا و تعهد بالا و حفظ انگیزش های پایدار در نیل به هدف نیست.

۲۵. تکریم و تواضع

یکی از مهم ترین و برترین صفات و ویژگی های فرهنگ جهاد تکریم و تواضع در جایگاه کسب شده است. فروتنی یکی از ارزش های مورد احترام و تکریم در عالم جهادی است که محیط و شرایط را برای برقراری صمیمیت و دوستی فراهم می نماید.

۲۶. انعطاف پذیری انطباق پذیری با شرایط سخت محیطی

یکی از موارد اختلاف عمل جهادی با سایر گفتمان های رایج در انطباق پذیری آن است. گفتمان جهاد با توجه به نیازهای جامعه و تغییر و تحولات ساختاری می تواند خود را به

بهترین وجه با نیازهای محیط و تغییرات آن سازگار سازد، بنابراین گفتمانی تک محور و جزئی نیست و انعطاف پذیر است و در مواقع مورد نیاز، نقش های متفاوتی را ایفا می نماید.

۲۷. نشاط و مهرورزی

در گفتمان جهادی افراد به صورت داوطلبانه مشغول خدمت می شوند و با عشق و مهر به کار ادامه می دهند. نشاط و مهرورزی در عمل جهادی به معنی با صمیم قلب و علاقه کارکردن است و از همین روست که انجام این امور مهم ترین انگیزه برای گفتمان جهادی است و از نتیجه کار احساس شادمانی و نشاط و امید ایجاد می شود.

۲۸. شجاعت و امد

شجاعت و امید دو نکته نهفته در گفتمان عمل جهادی است. شاید عمده ترین دلیل عدم تبلور این امر، نظام مدیریتی کلاسیک و تقلیدی در سازمان های بوروکراتیک کشور است. امام خمینی (ره) در آخرین پیام خود در ده سال فعالیت جهاد سازندگی به جهادگران نسبت شجاع داد و فرمودند: «شجاعت ایرانیان و شیرزنان جهادی در جهادمان علیه کفر و بیداد، زبانزد خاص و عام است».

رابطه ای جهادگران و پروردگار، رابطه «عبودیت» و «ربوبیت» است و این را پذیرفته اند که او «رب» است و آن ها «عبد»، در نتیجه باید در برابر فرمان خداوند «تعبد» داشته باشند.

۲۹. تمرکز اعمال بر تقرب الهی

مدیریت جهادی برگرفته از مدیریت اسلامی و با هدف قرب به خدا و خدمت به بندگان او و گرامی داشتن مردم شکل می گیرد، از اهداف این نوع مدیریت انجام کار به شیوه ای مناسب و ارزشمند و کسب رضای خدا می باشد تا رضایت درونی برای فرد ایجاد شود. در این شیوه مدیریت، اجر معنوی قبل از پاداش دنیوی مدنظر است و تعهد از محوری ترین مؤلفه های آن است.

۳۰. ایثارگری کریمانه

هرچند ایمان خالص به غیب، این باور را ایجاد می کند که انسان هرچه را در این دنیای مادی در راه خداوند از دست بدهد، در واقع حقیقت آن را در اعلا مرتبه اش به دست

آورده است، در تفکر جهادی ایثارگری معنای گسترده تری دارد و آن از خودگذشتگی است به تمام معنا. همه چیز برای رضای خداوند در طبق اخلاص گذاشته می شود. چنین تفکری انسان را تا آن اندازه متعالی می کند که حاضر می شود در گمنام ترین وضعیت دنیوی و در اوج بی توقعی و وارستگی از همه چیز خود بگذرد و چون امام حسین (علیه السلام) با زمزمه ی «رضاً برضاک» پای در میدانی گذارد که در نظر خلائق چیزی جز دام بلا و مصائب نیست.

۳۱. ساده زیستی و قناعت

پس از روشن شدن ارتباط عمیق ایثارگری با تفکر جهادی دیگر نمی توان آن را من های ساده زیستی و قناعت تصور کرد، زیرا اساس این تفکر بر چیزی است که حتی سایه ی رفاه طلبی، راحت طلبی، تنم یارگی، اسراف، تذبذیر، تجمل پرستی و دنیادوستی در قاموس آن راه ندارد.

۳۲. تواضع و صمیمیت

اصولاً آنچه بوی تکبر و خودبینی می دهد، هزاران سال از فرهنگ متعالی جهادی و تفکر آن فاصله دارد، زیرا جهادگر پیش از هر جنبه ای سدهای منیت و خودبینی را در هم شکسته است. او در میان اسمای الهی محو و در میان بندگان خدا ناشناس است. او علو و مرتبت را از آن خدا می بیند.

ندای «ولاتمش فی الارض مرحانک لن تخرق الارض ولن تبلغ جبال طولاً» (اسراء، ۳۷) آویزه گوش اوست تا مجمع یاران و اهل ایمان را مقرون صفا، سبیمیت کند و بوستان دین را بارورتر سازد.

۳۳. توانمندسازی مبتنی بر ارزش های جامعه ی انقلابی

بلوغ روحی، شایستگی، توانایی تشخیص نیاز، لیاقت اداره امور و استفاده و بهره برداری درست از امکانات برای توسعه ی توانمندی ها و سرمایه های بنیادین و ارزشی از جمله عوامل موفقیت مدیریت جهادی تلقی می گردد. این عوامل موجب رشد جوانب مختلف توان عمومی ملت در بهره گیری از سرمایه ها و امکانات طبیعی و انسانی و سرمایه های ملی

می‌شود و آن را افزایش می‌دهد و سپس با رشد اجتماعی احساس مسئولیت افراد در اجتماع، آن را به عنوان یک ثروت معنوی و یک امکان فوق‌العاده در جهت تحقق اهداف جامعه انقلابی فعال می‌نماید.

۳۴. خلق سرمایه‌های مولد و محرومیت‌زا

مدیریت جهادی به این مهم توجه دارد که یکی از مهم‌ترین سرمایه‌های جوامع انقلابی، خلق صحنه‌های جدید و خدمات پیشبرنده و محرومیت‌زداست که به شدت ناشی از توجه جدی به «یاری» جهادی می‌باشد. از آنجایی که کرامت و شخصیت و انسانیت انسان‌ها در جوامع انقلابی به شدت مورد اعتنا و توجه است، این نوع مدیریت در رشد مادی و معنوی سرمایه‌های محرک و مولد ملی مؤثر واقع می‌شود.

۳۵. اعتمادزایی سرمایه ملی

جلب اعتماد مردم نسبت به موفقیت‌های جهادی مقوله‌ای بسیار مهمی است که با صداقت در گفتار و کردار و ایثار در عمل و صداقت در انتقال احساسات، در کنار دیگر عوامل موجب گرایش مردم به فرهنگ جهادی و مشارکت فعال در امور می‌گردد. این اعتماد تعمیم یافته، نکته‌ی کلیدی در بحث گفت‌وگوهای فرهنگی است.

۳۶. انشراح صدر و پذیرش مخاطرات

فرهنگ جهادی با مدیریت هوشمندانه‌اش، تحقق برنامه‌های مدن و قابل اجرای خویش را با ساز و کارهای مشارکتی محقق می‌کند و این نکته‌ی کلیدی در موفقیت این سبک از مدیریت در بین مدیریت‌های مختلف می‌باشد. جامعه‌ای الزامات و شرایط، به‌هم‌بخش و موفقیت‌کلیدی را دارد که اعضای آن جامعه ظرفیت‌های پیشرفت داشته باشند. این ظرفیت عموماً نهفته و ناشناخته است و نیاز به ایجاد انگیزش و کار فرهنگی و بسترسازی دارد تا با امکان به صحنه کشاندن مردم، توان بالفعل نیروهای جامعه فعال شود.

۳۷. تلقیق شعور دینی و آینده‌نگاری آرمانی

یکی از خصوصیات مدیر جهادی، اعتقادی کار کردن و کار برای خدا و تلاش برای زدودن فقر و محرومیت است. او با اخلاص و تقوا و احساس رضایت از خدمت به مردم و

روحیه ی کار بدون چشم داشت، کار می کند؛ کار برای او عبادت است و رشد جامعه در نظر او زمینه ساز ظهور منجی الهی عالم بشریت است.

۳۸. توجه به نیروی انسانی به عنوان منبع پیشرفت ملی

عمده ترین سرمایه فرهنگ جهادی نیروهای انسانی هستند که با احساس تکلیف، معجزات چشمگیری انجام می دهند. دیدگاه مدیران جهاد با این سرمایه عظیم باید موجب توجه خاص به کرامت والای انسانی نیروها و نگهداری آنها در جو معنوی فرهنگ جهادی شود و از عدم برخورد ابزاری با انسان های جهادگر و انقلابی پرهیز گردد؛ ضمن آنکه فرهنگ جهادی با توجه به تغییرات و تحولات سریعی که در جهان امروز وجود دارد، نیازمند آموزش مدارم، منظم و اصولی کارکنان در سازمان های ملی جمهوری اسلامی ایران دارد.

۳۹. خستگی ناپذیری و سرعت عمل در کارها

از آنجایی که فرهنگ جهادی در کارها به انگیزه ی عبادی توجه خاص دارد، جهادگران باید در برابر سختی ها ایستادگی کنند. اراده ی قوی در رفع مشکلات داشته باشند. آنان زودتر در محل کار حضور می یابند و آخرین کاری هستند که خارج می شوند، لذا در کارها اصل خستگی ناپذیری و سرعت در امور را در اولویت قرار می دهند.

۴۰. مردم نوازی و پرهیز از فردیت

در «فرهنگ جهادی» فرد به خود نمی اندیشد، بلکه به عارفان، یک انسان مؤمن و بنده خدا وظیفه دارد تا آنجا که می تواند به دیگران خدمت کند و در پی تحقق بخشیدن اهداف اسلام و گسترانیدن ایمان باشد و در این خدمت رسانی و ایثار خراهی و استوارسازی آرمان ها چنان غرق شود که دیگر خود را نبیند و فردیت خود را به دست فراموشی بسپارد.

۴۱. عبادت شمردن کار و فعالیت

در گفتمان فرهنگ جهادی ضمن اینکه دو اصل عدم تقدم بر خدا و رسول (صلی الله علیه و آله) و همچنین ایمان به آخرت، محور اندیشه ها و کارها قرار می گیرد، رفتارهای جهادی در کلیه شئون با یکدیگر تزاخمی ندارد و در کلیه وضعیت ها با هم هماهنگ است و حرکات با یکدیگر تعامل مثبت دارند. امام (ره) خطاب به جهادگران می فرمایند:

«همه احساس می کنند این زحمت هایی که می کشند، نظیر همان جوان هایی که در صدر اسلام زحمت می کشیدند که دنبال این نبودند از مردم اجرتی بگیرند، است.»

۴۲. تمرکز تلاش ها بر ایجاد توازن و تعامل بین امکانات و محرومیت ها

با عنایت به اینکه اساس حکومت اسلامی برپایی عدالت است، گفتمان فرهنگی می تواند ارتباط تنگاتنگی در بیان سازی عدالت و ارتقای کرامت انسانی و کاهش نابرابری ها و شکاف طبقاتی داشته باشد. بنابراین شایسته است جامعه ی اسلامی توجهی خاص به مدیریت نهادی داشته باشد تا از طریق افزایش سطح تحرکات اجتماعی، کاستی ها و ناکارآمدی ها را که اناری برای بروز بی عدالتی است، از میان بردارد.

۴۳. تلاش مستمر و پایدار

یکی از تفاوت های گفتمان جهادی نسبت به سایر گفتمان ها در میزان تلاش و جدیت و پایداری در تحقق هدف در آن است. محیه تلاش، جدیت و ایثارگری در تبلور فرهنگ جهادی است. کلمه ی جهاد تداعی بخش تلاش و جدیت در امور است و «اگر بخواهند بگویند که با جدیت و تلاش بیشتری کار کنند، می گویند که جهادی کار کنید.» لذا یکی از مصادیق جهادی عمل کردن، تلاش خستگی ناپذیر و جدیت در پیگیری امور است.

۴۴. ظرفیت سازی و توسعه منابع

مدیریت جهادی از طریق شناخت و به فعل رساندن ظرفیت های نهفته و پشتیبانی نهادی بر مبنای محوریت جامعه در فرآیند تصمیم گیری، بسترهای مشارکت آنها در عرصه های اجتماعی و اقتصادی را فراهم آورده است، ضمن اینکه تقویت باورها، آموزه های دینی و اعتماد عمومی به نهاد جهاد سازندگی به این هدف کمک می کند. همچنین از طریق تلفیق سرمایه های مالی و انسانی و پشتیبانی نهادی و با تجدید در ساختارهای اجتماعی موجب خلق ظرفیت ها و فرصت های جدید برای مشارکت در جامعه می شود، چرا که مدیریت جهادی راهبرد ماندگار مبتنی بر مشارکت را برای بهبود وضعیت زندگی جامعه مطمح نظر دارد.